

der kommer ud, naar Folketallet divideres med 16,000; men den siger aldeles ikke, at der i hver Kreds skal være saa og saa mange, den siger ikke engang, at der i hver Kreds skal være lige mange. Det staar der i Virkeligheden aldeles ikke; jeg skal villig indrømme, at det kan lægges ind i den; men det forekommer mig, at den Omstændighed, at man, da Grundloven blev revideret ved Forandringen i 1866, fastholdt ganske de samme uklare eller i alt Fald flertydige Ord, som fandtes i den gamle Grundlov, medens man indskrænkede sig til en Forandring med Hensyn til Tallet nemlig fra 14 til 16,000, frembyder et ganske godt, jeg vil ikke sige Argument, men en Antydning af, at det har været den grundlovgivende Myndighed om at gjøre at bevare Tallet 100, men ingenlunde at læaa fast, at der skulde være et bestemt Antal i hver af Kredsene. Det forekommer mig i ethvert Tilfælde, at det kan ikke deduceres med ligefrem logisk Nødvendighed af Paragrafen. Det ligger strengt taget ikke i Paragrafen, og der vilde selvfølgelig ikke have været Tale om noget Grundlovsbrud, hvis Regjeringens Forslag ikke var kommen frem, og naar Regjeringen i denne Sag har troet sig forpligtet til at fremkomme med Forslaget af Hensyn til Grundloven, er det ganske vist for saa vidt paaskjønneelsesværdigt, som det altid er glædeligt, at Regjeringen holder strengt paa Grundloven; men jeg kan ikke se Andet, end at det er uheldigt, fordi det synes ikke at være nogen Nytte til i vor Tid at faae flere brændende Grundlovsprogsmaal, end vi allerede have i Forveien og maaske i Fremtiden kunne faae. Jeg tror derfor, at det i den almindelige Fretsinteresse ikke er heldigt at have pint et Grundlovsbud ud af § 32, men at man burde have set Sagen fra et andet Synspunkt, fra hvilket jeg skal være villig til at indrømme, at der er Noget, der taler for Regjeringens Standpunkt. Der er nemlig ganske vist en vis Billighed i Forbringen om, at Valgkredsene skulde være omtrent lige store, saa at der ikke i een Valgkreds er 4,000, medens der er 15,000 i en anden Kreds; men det forekommer mig dog, at dette Billighedshensyn er ikke det eneste Hensyn; det er ganske vist et Hensyn, som kan være eneste Hensyn, naar man fra først af inddeler Valgkredsene; men naar først Valgkredsene bestaa i Landet, er der et andet Hensyn, som er nok saa vigtigt som dette, det er nemlig Hensynet til de bestaaende politiske Centra, til de Forbindelser, der eksistere i Kraft af de allerede bestaaende Valgkredsens Inddeling, traditionelle politiske Forhold og den Betydning, som er fremkommen gennem den politiske Udvikling. At forene disse to Hensyn er ganske vist i Længden saa godt som umuligt; men vil man tage dem begge, tror jeg, det er ganske vist, at man i dette Lovforslag er gaaet den alleruheldigste Vej, som det er muligt at gaa, hvilket jeg siden skal vise. Jeg siger, vil man tage dem begge; thi det er næsten ikke muligt at tage

dem begge; man kan holde sig til det One og f. Ex. sige: Det er Antallet, der er Hovedsagen, og Hensynet til de bestaaende politiske Forbindelser, som navnlig ligger os paa Sinde, vi ville ikke forstyrre bestaaende Kredse og de Forhold, som der igjennem have dannet sig mellem Befolkningens Dele indbyrdes; Følgen deraf bliver, at der slet ingen Forandring sker i Folkethingskredsene. Det vilde i og for sig være det Fornuftigste, det, som stemmede bedst med Valgernes og Landets Lær, det Helligste for Representationens Arbejdsdygtighed; thi jeg indser ikke, hvad Nytte det er til, at vi efterhaanden faae flere og flere Medlemmer herind. Men vil man ikke gjøre det, vil man tage begge Hensyn, mener jeg, at det er aldeles nødvendigt at gaa meget mere dybtgaaende og radikalt tilværks, end Regjeringen har gjort denne Gang; thi hvad vil Følgen blive af, at man holder sig til det Allernødvendigste og kun, hvor Antallet er steget til 20,000, foretager en Omlægning, kun, hvor Kredsene ere blevne ligefrem dobbelt saa store, som de vare før, samt Befolkningens Antal i Amtet steget i saa høi Grad, at der tillige er nok til en ny Kreds paa 16,000, foretager en Forandring? Deraf bliver Følgen, at vi omtrent i hver Rigsdagssession kunne faae et Lovforslag om Omlæggelse (En Stemme: Høist hver 5te Aar!), det er allerede tidt nok, det falder i ethvert Tilfælde omtrent i hver Valgperiode, og det var det, jeg mente. Et saadant Forslag hindrer enhverjomhelst Fasthed i den politiske Udvikling og i det politiske Liv, som dog maa være Grundlaget for en nogenlunde sund og dygtig Valgbevægelse. Skulde det derfor undgaaes, at Kredse blive altfor ulige, og skulde man paa samme Tid tage Hensyn til de bestaaende Kredse, mener jeg, at Regjeringen i Stedet for at fremkomme med et Forslag, som kun retter det Allernødvendigste, burde have forelagt Forslag til en fuldstændig Omlægning af Kredsene, og man burde da være gaaet ud fra paa den ene Side, at en Kreds ikke burde have mere end høist 14—15,000 Indbyggere, nemlig for ikke paany om kort Tid at blive nødt til at omlægge dem, og samtidig dermed burde man da saavidt muligt lade alle de bestaaende Kredse blive ved at bestaa og kun søge at sammenlægge, uden Tilintetgjørelse af de Kredse, som allerede eksistere, de Sogne, der indbefatte det overfyldende Antal af Befolkningen i Kredsene og dermed forbinde en Omlæggelse af Valgstederne, som jeg rigtignok anser for i alle Tilfælde at blive mere og mere paatrængende, naar man tager Hensyn til den Form, Kredsene paa mange Steder have, og den betydelige Besværlighed, det har for Landboerne at komme ind til Rådskæderne for at stemme. Nu kan man gjerne sige, at Rådskædeboerne ogsaa ville faae Besvær ved at komme ud paa Landet, men jeg indser ikke, hvorfor der skulde tages mere Hensyn til dem, og i ethvert Tilfælde er det rimeligere at tage Hensyn til det store